
PNEVMOKOKNE OKUŽBE

Povzročitelj in opis bolezni

Bakterija *Streptococcus pneumoniae* ali krajše **pnevmokok povzročča** različne invazivne okužbe, najbolj pogoste so **pnevmokokni meningitis, sepsa, bakteriemija in pljučnica**, najbolj običajna s pnevmokoki povzročena neinvazivna okužba pri otrocih pa je **vnetje srednjega ušesa**. Pnevmonoke pogosto najdemo v žrelu ali nosu zdravih ljudi. Majhni otroci pa so pogostejše bacilonosci. Pnevmonoki se prenašajo s človeka na človeka kapljično, s kihanjem in kašljanjem. Otrok se lahko okuži v stiku z bolnikom ali pa z zdravim bacilonoscem.

Zdravljenje z antibiotiki

Bolezen, ki je povzročena s pnevmokoki običajno zdravimo s penicilinskimi antibiotiki. Če je zdravljenje pravočasno, je uspešno. V zadnjih letih pa je vse več pnevmokokov odpornih proti antibiotikom.

Prenos okužbe

Pnevmonoki so lahko normalno prisotni v sluznicah dihal, predvsem v nosu in žrelu. Med ljudmi se prenašajo s kužnimi kapljicami, ki nastanejo ob kihanju in kašljanju. Za nastanek bolezni je poleg prisotnosti bakterije pomembna tudi zmanjšana odpornost.

Inkubacija običajno traja 1-3 dni.

Kužnost

Natančno obdobje kužnosti ni znano. Kaže, da do prenosa lahko pride, dokler je pnevmokok prisoten v izločkih dihal. Za širjenje pnevmokokov so zdravi nosilci bakterije pomembnejši kot bolniki.

Bolezniški znaki

Pnevmonokok lahko povzroči vnetje obnosnih votlin, vnetje srednjega ušesa, **pljučnico**, okužbo krvi (**bakteriemijo, sepsa**) in **vnetje možganskih ovojnic** (meningitis).

Vnetje srednjega ušesa

Bakterijsko vnetje srednjega ušesa je eno najbolj pogostih vnetij v otroškem obdobju. Bolezen se prične z **nenadno hudo bolečino v ušesu**, včasih tudi v obeh ušesih, spremlja pa jo **povišana temperatura**. Kaže se **z bolečino v ušesu, pordelim in napetim bobničem**, lahko izcedkom iz ušesa in povišano telesno temperaturo, pri dojenčkih lahko tudi z razdražljivostjo in drisko.

Prikrita bakterija in sepsa pomenita različne stopnje prisotnosti in razmnoževanja bakterij v krvi. Bolezen prepoznamo po povišani telesni temperaturi, mrzlici, bolnik se zelo slabo počuti.

Sepsa ali zastrupitev krvi pa pomeni težjo stopnjo okužbe, kjer se bakterije razmnožujejo v krvi in se razširijo v različne organe. Tudi pri tej bolezni je izid odvisen od tega, kako hitro smo jo prepoznali in pričeli z zdravljenjem.

Pnevmokokna pljučnica se lahko pojavi 1 – 3 dni po okužbi. Bolezen se prične nenadoma in se kaže z mrzlico, povišano telesno temperaturo, kašljem z rumenim gnojnim izmečkom, ostro bolečino v prsih, ki se poslabša pri globokem vdihu, težkim in/ali pospešenim dihanjem, povišanim utripom srca in oslabeledstjo.

Bakteriemija je okužba krvi in je zelo nevarna.

Za **pnevmokokni meningitis** je značilen glavobol, utrujenost, bruhanje, razdražljivost, povišana telesna temperatura, trd vrat, nevrološki izpadi, krči in koma.

Imunost

Zaradi pnevmokokne okužbe lahko zbolimo več kot enkrat.

Preprečevanje

Okužbo preprečujemo predvsem s skrbjo za higieno, zračenjem prostorov, gibanjem na svežem zraku in zdravo prehrano. Potrebno je poskrbeti za dovolj kalcija v prehrani (mleko, mlečni izdelki, jajca, zelenjava, sadje, oreščki, suho sadje,..). Zeleno-listna zelenjava je izjemen vir kalcija (kitajsko zelje, špinata, ohrovt, por, muškatna buča itd.). S pitjem limoninega soka si zagotovimo dodaten vir C vitamina in s tem zvišanje odpornosti organizma.

Ukrepi

Ukrepi doma in v skupini v vrtcu so predvsem navajanje na higieno kašljanja in pogosto umivanje rok, poostreni higieniški režim in skrb za čistočo v igralnici. Še dodatno je potrebno paziti, da ne prihaja do zamenjave jedilnega pribora in posode, bolj pogosteje menjavati posteljnino, temeljito, mokro čistiti mize in igrače, zračiti in poskrbeti, da si otroci pravilno umivajo roke (po brisanju nosu, uporabi stranišča,..).

Zdravljenje in nega

Otrok je po vsaki kuro antibiotikov še bolj ranljiv in dovzetnejši za vsak virus ali bakterijo, kajti njegova odpornost je na slabšem, kot je bila pred zaužitjem zdravil. Raziskave so pokazale, da probiotiki pri številnih bakterijskih okužbah delujejo celo učinkoviteje kot antibiotiki.

Napotki pri jemanju antibiotikov:

Otrok naj vzame celotno kuro antibiotikov, razen v primeru, ko jih telo začne zavračati in otrok prične bruhati. Otrok naj spije zadostno količino tekočine, ki bo iz telesa odvajala strupene in toksične snovi. Topla oblačila, čaj, zdravila ter nekaj več pozornosti bi moralo v vseh tednih popolnoma pomagati.

Pazite pa, da gre otrok nazaj v vrtec ali šolo tedaj, ko se bo njegov imunski sistem opomogel, sicer boste zapadli v začaran krog antibiotičnih kur, ki jim ne bo videti konca.